

"On İki İmam gibi büyük Mehdînin bir kısım vazifelerini icra eden zâtlar dahi..." On İki İmam hakkında bilgi verir misiniz?

On İki İmam meselesi biraz farklılık arz etmektedir. Çünkü bu on iki imam fikrini daha çok Şialar kullanmakta; bizler de ise bu on iki imama Ehl-i sünnet dairesinde gerektiği şekilde değer verilmekte ancak, aşırılıklardan uzak durulmaktadır. Ehl-i sünnet inancına göre bunlar mezhep imamı olarak telakki edilmemektedir.

On İki İmam:

1. Hz. Ali: Hz. Muhammed (asm)'in amcasının oğlu olup, ona ilk iman edenlerdendir. Hz. Osman'ın şehid edilişinden sonra halife seçilen Hz. Ali, Ehl-i Sünnet'in Raşid halife olarak tanıdığı halifelerin dördüncüsüdür. Hicri 40 (M. 661) yılında şehid edilmiştir. Şiiler Hz. Ali'yi ilk imam olarak telakki ederler ve önceki halifelerin nassa aykırı davranarak onun hakkını gasbettiklerine inanırlar.

2. Hz. Hasan: Hz. Ali şehid edildikten sonra, taraftarları olan Kufeliler, Hz. Fatıma'dan olan büyük oğlu Hz. Hasan'a bey'at ettiler. Hz. Hasan Hz. Muaviye'ye karşı giriştiği bir askerî teşebbüste başarı sağlayamayınca, Muaviye ile anlaşarak hilafet hakkından feragat etti. Hz. Hasan, Hicri 50 (M. 670)'de vefat etmiş olup, Şiiler ittifakla ikinci imam olarak onu tanırlar

3. Hz. Hüseyin: Muaviye'nin ölümünden sonra, Yezid b. Muaviye'nin veliahd usuluyle hilafet makamına oturması üzerine Kufeliler Hz. Hüseyin'e mektuplar yazarak Kufe'ye geldiği takdirde ona bey'at edeceklerini bildirdiler. Hz. Hüseyin, Kufe'ye doğru yola çıktı. Kerbelâ Mevkiine gelince Yezid'in gönderdiği orduyla karşılaştı. Resulullah'ın torunu Hz. Hüseyin burada vahşice şehid edildi (10 Muharrem 61/10 Ekim 680). Onun şehit edildiği 10 Muharrem Aşura günü Şiilerce bir matem günü kabul edilir ve çeşitli merasimler düzenlenerek bu gün anılır.

4. (Ali b. Hüseyin) Zeynelâbidin: Hz. Hüseyin'in oğlu olup Kufe'de 34 veya 36 (m. 655, 656) yılında doğmuştur. Zeynelâbidin, Kerbelâ olayı sırasında çocuk yaşta olup hasta olarak çadırda yatmakta idi. Hz. Hüseyin'i şehid eden grubun lideri Şamir onu öldürmek istemiş, ancak ordu komutanı Ömer b. Sa'd buna izin vermemiştir. Medineliler Yezid'e karşı Abdullah b. Hamala liderliğinde kıyam'a kalktıklarında, Ali Zeynelabidin de Medine'de bulunmaktaydı. O, bu kıyama katılmayarak kendisine dokunulmamasını istemiş ve bu isteği kabul edilmişti. Zeynelabidin kendi ailesi ve Mervan b. Hakem'in ailesini yanına alarak Medine'den çıktı ve Yenbu tarafına gitti. Daha sonra Mervan onu, Yezid'in Medine'ye gönderdiği ordu komutanı Müslim b. Ukbe'nin şerrine karşı korudu. Yezid de ona dokunmaması için Müslim'e bir emir göndermiş bulunmaktaydı. Zeynelabidin 94 (712) tarihinde vefat etmiştir. Ali b.

Hüseyin, takvası ve aşırı derecede ibadete düşkün olmasından dolayı Zeynelabidin şeklinde isimlendirilmiştir. Onun, ölene kadar her gece bin rekât namaz kıldığı rivayet edilmektedir. Zuhri, onun için; "Zeynelabidinden daha fakîh birini görmedim." demektedir.

5. Muhammed el-Bâkır: Hicrî 56'da doğmuştur. Künyesi Ebû Cafer'dir. Medine fukahâsından olup, ilmî seviyesi, meselelerin iç gerçeklerine nüfuz edebilen ve onların hakikatlerine ulaşabilen bir tecassüs kabiliyetine sahip olmasından dolayı "**el-Bakır**" lakabıyla anılmaktadır. Muhammed Bakır, seçkin hadis alimlerinden biriydi. Ebû Said el-Hudrî başta olmak üzere, bazı sahabilerden hadis rivayet etmiştir. Onun, konuşurken insanlara faydalı olabilecek şeylerden bahsettiği; hikmet dolu bir üsluba sahip olduğu ve insanları vaazlarıyla irşad etmeye gayret gösterdiği rivayet edilmektedir

Şiiilerin imamiye ekolü onu beşinci İmam olarak kabul etmektedir. Daha önce kardeşi Zeyd'in etrafında bulunan grubun, Şeyheyn'e hakaret etmeyi reddetmesi üzerine ondan ayrılarak Ca'fer'i Sadık'ı imam tanıdıklarını bildirdiler ve imametin Ca'fer es-Sâdık'a intikal ettiği inancını benimsediler. Tabii bu durum Cafer-i Sadık'ın Hz. Ömer ve Hz. Ebu Bekir hakkında kötü zan beslediği anlamına gelmez. Zira o, Ehl-i beyt'e büyük zulümler yapmış olan Emevî ailesine mensup olmasına rağmen; Beşinci Raşid Halife Ömer b. Abdülaziz'den "Her kavmin bir necibi vardır. Umeyye oğullarının necibi ise Ömer b. Abdülaziz'dir. Allah onu kıyamet gününde tek başına bir ümmet olarak diriltecektir" şeklinde övgüyle söz ederdi. Muhammed Bakır 114 (732-733) yılında Medine'de vefat etmiştir

6. Ca'fer es-Sadık b. Muhammed: İmamiye Şiası'nın altıncı imam olarak kabul ettiği **Ca'fer-i Sâdık**, İslâm tarihinin mümtaz, alim ve muttaki şahsiyetlerinden biridir. Ebu Hanife ve İmam Malik gibi büyük müctehidlere hocalık yapmıştır. O, gerçek Ehl-i Sünnet çizgisinde bir kimse olup, bu çizgiden sapma gösteren Şîî gruplarla, önceki imamlarda olduğu gibi alâkası yoktur.

7. Mûsa el-Kazım: Ca'fer es-Sadık'ın oğlu olup, İmamiye tarafından yedinci imam olarak kabul edilmektedir. Ehl-i Beytin eziyet gören mensuplarından biridir. Abbasî halifelerinden Mehdi onu Bağdat'a getirterek hapsedirmiş, rivayete göre gördüğü bir rüya üzerine bir müddet sonra onu serbest bırakmıştır. Medine'ye dönen Mûsa Kâzım, peşinden Harun er-Reşid tarafından tekrar hapsedilmiştir. İbnul-Esîr onun hapsedilmesine sebep olan olayı şöyle anlatmaktadır:

"Harun er-Reşid 179 senesinde umre yaptı. Dönüşte Medine'ye geldiği zaman Resulullah (s.a.s)'ın kabrine gitti. Onun yanında başka insanlar da vardı. O, Resulullah'ın kabrinin başında durduğu zaman şöyle dedi: "**Selâm senin üzerine olsun ey Allah'ın Resulü; Ey amca oğlu!**" Bunu, yanında bulunanlara övünmek için söylemişti. Orada bulunan Mûsa b. Cafer, dönerek, "Selâm Senin üzerine olsun ey baba!" dedi. Harun er-Reşid'in rengi değişti ve Mûsa'ya "**Bu gerçekten böbürlenmektir.**" diyerek çıkıştı. Sonra da onu yanına alarak Irak'a götürdü ve hapsedirdi". Mûsa Kâzım 183 (799) yılında hapiste ölmüştür. O, zamanını ibadet ve

zikirle geçirmektedir. Mûsa Kâzım, Fıkıh'ta temayüz etmiş bir kimseydi. Her ne kadar o, muhalif siyasi faaliyetle'ne iştirak etmemişse de, hapsedilmesinin gerçek sebebi yönetimin ondan kuşkulandırılması olmalıdır.

8. Ali er-Rıza: Hicrî 148 yılında Medine'de doğdu. Ali b. Mûsa, faziletinden dolayı Abbasî halifelerinden Me'mun tarafından itibar görmüştür. Me'mun, Abbasî sülalesini terkederek O'nu kendine veliaht tayin etti ve "Rızâ min Âl-i Muhammed" lakabıyla lakablandırdı ve O'nu Merv'e götürdü. Bu durum Bağdat'da bulunan Abbasî mensuplarının Me'mun'u halifelikten azlederek, İbrahim b. el-Mehdi'ye beyat etmelerine sebep oldu. Bu, taraflar arasında Irak'ta şiddetli savaflara sebebiyet verdi Cenaze namazını Me'mun kılmış ve onu, Harun er-Reşid'in yanına defnetmiştir. Onun türbesinin bulunduğu Meşhed (ziyaretgâh) Şiilerce kutsal bir mekan kabul edilir. İmamiyenin 8. İmam olarak kabul ettiği Ali b. Mûsa'ya çok sayıda keramet atfedilmektedir. Ali b. Mûsa, kendisinin Me'mun tarafından veliaht tayin edilmiş olmasına rağmen siyasi bir grubun lideri olarak bir kıyamda bulunmamıştır

9. Muhammed el-Cevad et-Takıy: İmamiye'nin, dokuzuncu imam olarak kabul ettiği Muhammed b. Ali, Ramazan 195 (Haziran 811)'de Medine'de doğmuştur. Muhammed, Abbasî halifesi Me'mun tarafından ikram ve saygı görmüştür. Muhammed'i sarayına alan Me'mun onu kızlarından Ümmü Fazl ile evlendirdi. El-Mu'tasim tahta çıktığı zaman onu Bağdat'a çağırdı. Muhammed 220 yılının (Kasım 835) yirmi üç yaşında olduğu halde Bağdat'da öldü.

10. Ali el-Hâdî b. Muhammed: 212 (827-828) yılında doğmuştur. İmamiye tarafından onuncu imam olarak kabul edilmektedir. Fakih ve ibadete düşkün bir kimseydi. O, yönetime karşı kıyama hazırlandığı ithamıyla Abbasilerden el-Mütevekkile şikayet edildi. Mütevekkil askerlerini onun evine gönderdi. Ali el-Hâdî, üzerinde kırdan bir elbise olduğu halde namaz kılmaktaydı. Evinde toprağın üzerine serilmiş bir yatak dahi yoktu. Ali el-Hâdî, Mütevekkile götürüldü ve durumu ona anlatıldı. Onun büyüklüğünü kavrayan el-Mütevekkil, Ali el-Hâdiyi yanına oturttu ve ona dört bin dinar verilmesini emretti. Ali el-Hâdi, 254 (868) yılında Samarrada ölmüştür.

11. Hasan el Askerî: 232 yılında Medinede doğmuş, gençliğini burada geçirmiştir. Açktan hiç bir siyasi faaliyeti olmamasına rağmen Mütevekkil ondan kuşkulandırılmış ve hareketlerini kontrol altında tutabilmek için onu asker (Samarra) şehrine getirtmiştir. El-Askerî göz hapsinde bulunduğu Samarada genç yaşta 260 (873-74) yılında vefat etmiştir. Hasan el-Askerî de ecdadı gibi ömrünü zühd ve takva içerisinde geçirmiştir. İmamiyenin on birinci imam kabul ettiği kimse olup, on ikinci imam olan İmam-ı Muntazar Muhammedin babasıdır.

12. Muhammed el-Mehdî (İmam-ı Muntazar): 15 Şubat 255 (9 Temmuz 869)'da Samarra'da doğmuş olup, İmamiyenin son imamıdır. Onlara göre Muhammed, babasının ölümünden sonra (H. 260) evlerindeki serdaba girerek gizlenmiş ve Şia topluluğunu dört daisi aracılığıyla idare etmiştir. Bu durum 328 (940) yılına kadar sürmüştür. Bu dönem, "**gaybubet-i suğra**" olarak adlandırılır. 328 yılında

gaybubet-i kübraya (büyük gizlilik) girdiği kabul edilen Muhammed el-Mehdînin halen yaşadığına ve ahir zamanda yeryüzüne döneceğine inanılmaktadır.